

SVERIGES RUNINSKRIFTER

UTGIVNA AV

KUNGL. VITTERHETS HISTORIE OCH ANTIKVITETS AKADEMIEN

ANDRA BANDET

ÖSTERGÖTLANDS RUNINSKRIFTER

GRANSKADE OCH TOLKADE

AV

ERIK BRATE

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

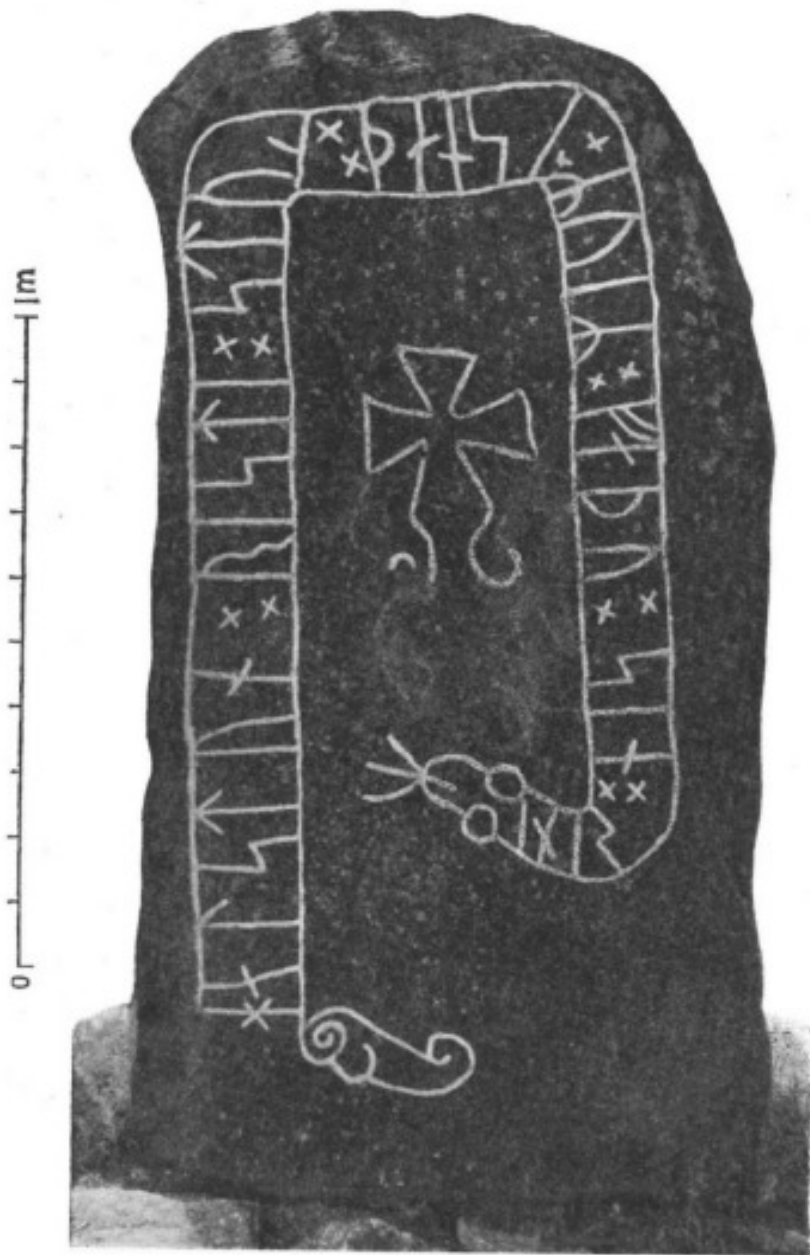
1911
[111410]

170. Ösby, Gårdeby sn, Skärkinds hd.

Pl. LVII. Fig. 1.

Litteratur: L. 1124; W. 57; P. A. Säve, *ATS*, 2, s. 85; C. F. Nordenskjöld, *Reseber.* 1876, V, s. 43, teckn., utdrag av H. Hildebrand, *VHAA*. månadsblad, 1877, s. 444; Stephens, *Old. north. Run. Mon.* III, 68; E. Ihrfors, *Ostrog. sacra*, s. 16, teckn.

L. 1124 anger stenens fyndort som »Ösby (Wallby)» och meddelar: »Stenen har legat så djupt i jorden, att man plöjt öfver honom; blef upptagen mellan åren 1800—1812»,

1. Ög. 170. Ösby.

P. A. Sæve upplyser, att runstenen vid Ösby flyttats till Åkerby alle, där den nu står rest på södra sidan om landsvägen framför stallbyggnaden.

Ämne gråsten. Höjden är 1,74 m, bredden vid foten 93 cm, på mitten över korset 90 cm, vid toppen 80 cm. Slingans bredd är 13—15 cm.

Vid inskriftens början sammanhänger med inre slinglinien en ornamental ormstjärt med en knorr, bildad av slinglinien, och en knorr i spetsen av stjärten. Efter inskriftens slut äger slingan ett ormhuvud sett uppifrån, det har trekluvan tunga, kluvan nos och två runda ögon men intet halsband, som Ihrfors antager, vilken däremot riktigt angivit korsets form.

Inskriften börjar nedtill till vänster utan inledande skiljetecken. Ristningen är tydlig.

I **halstun** är **u** säkert, så ock **u** i **stun**, i vilket ord högra bistaven på **n** är utplånad, men korsens ställning i det följande skiljetecknet visar, att det funnits. Efter **pansi** står **ANIA**, som måste fattas som prep. *yfir*, styrande **fapu**, vars **u** icke gärna kan vara **r**, då det är bestämt skilt från **r** i **risti**, på vilket bistavens tre leder äro tydliga.

Efter possessivpron. **sin** följer faderns namn **sini**, vars **s** är vänderuna och vars **n** är klart **† n**, icke **X**, som Nordenskjöld och Stephens antagit. För att den därpå följande linien är en runa, så att namnet är **sini**, och icke en begränsning av slingan, talar det förhållandet, att linien går från ormens övre öga till ytterslingan, 5 cm bakom ormens nedre öga, konvergerande med staven till **n**, varemot ändarna på en begränsning av slingan väl borde stå på samma avstånd från ormens båda ögon.

Inskriften är alltså följande:

halstun x risti x stun x pansi x ruir x fapu x sin x sini

Då det fsv. *ē* i denna inskrift ristas med **u** i **halstun** och **stun** men med **i** uti **risti**, torde man böra antaga, att **u** uttrycker nasaliserat *ē*. Uti **ANIA RUIR** måste ljudvärdet av det första **R** vara *y* och härröra från begynnelseljudet i runnamnet *yR*, det sista betyder som vanligt **R** liksom runnamnets slutljud.

Någon motsvarighet till mansnamnet ack. **sini** finnes icke uppvisad. Det kan vara en stark biform till det *Sine*, som Lundgren antager ingå i ortnamnet fsv. *Sinasta* SRP. n. 2025 (1384) *Senesta*, Stigtomta sn, Sdm, och båda kunna vara kortnamn av nordiska motsvarigheter till sådana namn som fht. *Sini-bert*, jfr fht. *Sino*. Jfr dock även om ristningen **sin** som namn Ög. 21 Ingelstad s. 20.

Fonetisk transskription:

Hallstēn rēsti stēn ꝥænsi yvir faðu(r) sinn Sini.

Översättning: Hallsten reste denna sten över sin fader Siner.

På stenens mittyta finnes ett enkelt kors, vars fotlinier sluta med var sin kroklinie uppåt, ehuru dennas nedre del i den vänstra är utplånad. En del andra mycket otydliga linier i förbindelse med korset torde bero på frätning, då stenen låg i jorden.